

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

Szakképesítés megnevezése:

54-521-06 Műanyagfeldolgozó technikus

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenysége

A vizsgafeladat megnevezése: Műanyagfeldolgozás alapjai

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 20 %

A 315/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a 000727/2018-5520 számon kiadom.

MÁSOLAT

Az eredeti okirattal mindenben megegyező hiteles másolat.

Jóváhagyta:

2018

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

Érvényes: 2018. 05. 04-től

Szakképesítés: 54-521-06 Műanyagfeldolgozó technikus
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Műanyagfeldolgozás alapjai

A vizsgafeladat ismertetése:

A szóbeli vizsgatevékenység központilag összeállított vizsga kérdései a Műanyagfeldolgozó technikus megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye 4. szakmai követelmények fejezetében megadott témakörök mindegyikét tartalmazza.

Amennyiben a tétel kidolgozásához segédeszköz szükséges, annak használata megengedett. Az erre vonatkozó információkat a tétel tartalmazza.

A tételhez használható segédeszközöket a vizsgaszervező biztosítja.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 29/2016. (VIII. 26.) NGM rendelettel módosított 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelmény alapján készült.

- 1. Határozza meg a polimer fogalmát! Ismertesse előállításának módját, jellemző kémiai és fizikai tulajdonságait! Sorolja fel milyen térhálós polimereket ismer! Feleletében mutassa be a polimerek feldolgozásához használt technológiákat és az így készített darabok alkalmazásának lehetőségeit!**

- 2. Csoportosítsa a polimereket szerkezetük alapján! Ismertesse előállításuknak módját, tulajdonságait! Sorolja fel milyen polimerből készült termékeket ismer, milyen módon készítik ezeket! Példákon keresztül mutassa be fizikai és kémiai jellemzőiket, alkalmazási területeiket!**

- 3. Ismertesse a feldolgozásra kész műanyag-alapanyagok legfontosabb összetevőit! Ismertesse a műanyagkeverékekbe bekevert adalékanyagok alkalmazásának céljait, hatását, típusait!**

- 4. Feleletében mutassa be, milyen szempontok alapján tudja csoportosítani a műanyagokat! Beszéljen a műanyagok tárolásáról, újrahasznosításának lehetőségeiről!**

- 5. Milyen szempontok figyelembevételével választja ki egy adott termék gyártására alkalmas technológiát? Csoportosítsa a műanyag-feldolgozási eljárásokat! Feleletében példákon keresztül mutassa be a különféle eljárásokat!**

- 6. Ismertesse a műanyagok utólagos megmunkálásának lehetőségeit! Beszéljen az utólagos megmunkálás feltételeiről, előnyeiről, hátrányairól, esetleges veszélyeiről! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az utólagos megmunkálás alkalmazásának lehetőségeit!**

- 7. Ismertesse, milyen fröccsöntőgép fajtákat ismer, hogyan jelölik és milyen fő részekből állnak! Beszéljen a gépkiválasztás szempontjairól! Feleletében példákon keresztül szemléltesse a fröccsöntőgépek felhasználásának és alkalmazásának további lehetőségeit!**

- 8. PET palackot szeretne gyártani. Ismertesse gyártásához szükséges anyagválasztás szempontjait! Válasszon gépet és vázlatosan rajzolja le a szerszámot, indokolja döntését! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit!**

- 9. Ismertesse a hőre keményedő műanyagalkatrészek előállításának technológiáit!
Alkalmazási területükön keresztül röviden ismertesse az eljárások lényegét!
Beszéljen a hőre keményedő anyagok előnyös és hátrányos tulajdonságairól!**

- 10. Mutassa be a hőformázható alapanyagokat! Beszéljen a hőformázható anyagokról!
Ismertesse az anyaggal szembeni követelményeket! Beszéljen a hőformázás előnyeiről!
Feleletét hőformázott termékek példáin keresztül mutassa be! Sorolja fel és néhány mondatban mutassa be a különféle hőformázó eljárásoka!**

- 11. Mutassa be a hőformázó eljárásokat! Ismertesse a technológiák általános lépéseit!
Példákon keresztül szemléltesse a hőformázott termékek széles alkalmazási területeit, jellemző anyagait!**

- 12. Beszéljen a műanyag-feldolgozó gépek, berendezések biztonságtechnikai előírásairól!
Példákon keresztül beszéljen a műanyag termékek gyártásánál alkalmazható automatizálás, robotizálás lehetőségeiről, előnyeiről, hátrányairól!**

- 13. Beszéljen az alapanyag és az elkészült termék tárolásával szemben támasztott követelményekről! Feleletében térjen ki a különleges felhasználási területre készült termékeknek és alapanyagainak tárolásával szembeni követelményekre! Példákat is említsen! Ismertesse a műanyagok minőség ellenőrzésének módjait!**

- 14. Ismertesse a plasztikus-elasztikus fázisállapotokat! Mutassa be a reológiai ismeretek szerepét a műanyagfeldolgozási a technológiákban! Értelmezze a reológiai görbéket!**

- 15. Melyek a műanyagok hegeszthetőségének feltételei? Csoportosítsa a hegesztési eljárásokat hőbevitel alapján! Ismertesse a polimerek hegesztési módszereit!**

- 16. Önnek ablakkeretprofilt kell extrudálnia. Válassza ki a megfelelő anyagot! Fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságok bemutatásával indokolja döntését! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit. Ismertesse az extrudálás folyamatát!**

- 17. Önnek PP dobozokat kell készítenie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a fröccsöntés folyamatát, valamint a fröccsöntőgép fő részeit! A tételhez használható segédeszköz: A vizsgaszervező által biztosított, a tételhez kapcsolódó fröccsöntőgép (ábra).**

- 18. Önnek ABS lemezeket kell készítenie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a kalanderezést!**

- 19. Önnek PE tartályt kell készítenie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a rotációs öntést!**

- 20. Önnek PMMA domború ablak"üveget" kell készítenie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a vákuumformázást!**

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

- 1. Határozza meg a polimer fogalmát! Ismertesse előállításának módját, jellemző kémiai és fizikai tulajdonságait! Sorolja fel milyen térhálós polimereket ismer! Feleletében mutassa be a polimerek feldolgozásához használt technológiákat és az így készített darabok alkalmazásának lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- ismétlődő egységekből, monomerekből felépülő nagyméretű molekulák, melyekben az egységeket kémiai kötések kapcsolják össze.
- Polimerizáció, polikondenzáció, poliaddíció
- Előnyös tulajdonság:
  - kis hővezető képesség
  - jó elektromos szigetelő
  - jó ellenállás savakkal, lúgokkal környezeti hőmérsékleten
  - jó hangszigetelés, rezgés- és zajcsillapítás
  - könnyű megmunkálhatóság
  - viszonylag alacsony gyártási ár
  - kis sűrűség (0,9...2,0 kg/dm³)
  - hőre lágyuló (0,7...4000 MPa),
  - hőre keményedő (2500...10000 Mpa)
  - kis szakítószilárdság (5...80 MPa)
  - általában nagy nyúlás (100...800 %)
  - kis súrlódási együttható
  - jó siklási tulajdonság
- Hátrányos tulajdonság:
  - nagy hőtágulási együttható
  - kis kifáradási határ
  - nagyobb gyúlékonyság
  - kisebb szilárdság és merevség
  - elektrosztatikus feltöltődés
  - kúszási hajlam
  - nagyobb öregedési hajlam normál környezeti hatásokra
- PE, PP, POM, PVC

2. Csoportosítsa a polimereket szerkezetük alapján! Ismertesse előállításuknak módját, tulajdonságaikat! Sorolja fel milyen polimerből készült termékeket ismer, milyen módon készítik ezeket! Példákon keresztül mutassa be fizikai és kémiai jellemzőiket, alkalmazási területeiket!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- amorf, gyengén térhálós, kristályos fázisokkal térhálósodott, erősen térhálós
- Polimerizáció, polikondenzáció, poliaddíció
- Előnyös tulajdonság:
  - o kis hővezető képesség
  - o jó elektromos szigetelő
  - o jó ellenállás savakkal, lúgokkal környezeti hőmérsékleten
  - o jó hangszigetelés, rezgés- és zajcsillapítás
  - o könnyű megmunkálhatóság
  - o viszonylag alacsony gyártási ár
  - o kis sűrűség (0,9...2,0 kg/dm³)
  - o hőre lágyuló (0,7...4000 MPa)
  - o hőre keményedő (2500...10000 Mpa)
  - o kis szakítószilárdság (5...80 MPa)
  - o általában nagy nyúlás (100...800 %)
  - o kis súrlódási együttható
  - o jó siklási tulajdonság
- Hátrányos tulajdonság:
  - o nagy hőtágulási együttható
  - o kis kifáradási határ
  - o nagyobb gyúlékonyság
  - o kisebb szilárdság és merevség
  - o elektrosztatikus feltöltődés
  - o kúszási hajlam
  - o nagyobb öregedési hajlam normál környezeti hatásokra
- PE (mezőgazdasági fólia), PP(konyhai evőeszközök), POM, PVC (padlóburkoló) extrudálás, lemezhengerlés, palack-, fóliafúvás, fröccsöntés, vákuumformázás

**3. Ismertesse a feldolgozásra kész műanyag-alapanyagok legfontosabb összetevőit!
Ismeresse a műanyagkeverékekbe bekevert adalékanyagok alkalmazásának
céljait, hatását, típusait!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- Az összetétel általános, műszaki, feldolgozás-technológiai és gazdasági szempontjai
  - adott termék gyártásához a legalkalmasabb összetételű anyag kiválasztása
  - keverék-összetevők
  - alapanyagok
  - adalékanyagok
  - jellegzetes segédanyagok
  - mesterkeverékek
  - kereskedelemben kapható granulátumok jellemző összetevői
- A 10% alatti mennyiségben alkalmazott adalékok
  - összetétel meghatározásának általános, műszaki, feldolgozási szempontjai
  - általános recept (példával az összetevőkre)
  - műszaki tulajdonságot meghatározó adalékanyagok konkrét példákkal (stabilizátorok, csúsztatók, villamos tulajdonság módosítók, habosító anyagok stb.)
  - feldolgozást befolyásoló adalékanyagok konkrét példákkal (stabilizátorok, csúsztatók stb.)
- A 10% feletti mennyiségben alkalmazott adalékok legfontosabb képviselői
  - az összetétel meghatározása műszaki, gazdasági és feldolgozás-technológiai szempontok alapján
  - általános recept - konkrét példával
  - műszaki tulajdonságot meghatározó adalékanyagok konkrét példákkal
  - feldolgozást befolyásoló adalékanyagok konkrét példákkal
  - töltő és vázerősítő anyagok

- 4. Feleletében mutassa be, milyen szempontok alapján tudja csoportosítani a műanyagokat! Beszéljen a műanyagok tárolásáról, újrahasznosításának lehetőségeiről!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

Polimerizációs műanyagok

Polikondenzációs műanyagok

Poliaddíciós műanyagok

Felhasználhatóságuk

Nagyrugalmas állapotú polimerek

Műanyagok hőkezelése

Műanyagok mechanikai megmunkálása

5. Milyen szempontok figyelembevételével választja ki egy adott termék gyártására alkalmas technológiát? Csoportosítsa a műanyag-feldolgozási eljárásokat! Feleletében példákon keresztül mutassa be a különféle eljárásokat!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- hőre lágyuló műanyagok
  - fröccsöntés, fúvás, extrúzió (fúvás, hegesztés), kalanderezés, ...
- hőre keményedő műanyagok
  - reaktív fröccsöntés, sajtolás, injektálás, ...

- 6. Ismertesse a műanyagok utólagos megmunkálásának lehetőségeit! Beszéljen az utólagos megmunkálás feltételeiről, előnyeiről, hátrányairól, esetleges veszélyeiről! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az utólagos megmunkálás alkalmazásának lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- műanyagok forgácsolása
- nyírás (előny, hátrány)
- ragasztás (előny, hátrány)
- lyukasztás (előny, hátrány)
- ragasztást előkészítő műveletek, ragasztó típusok, adhéziós erő

- 7. Ismertesse, milyen fröccsöntőgép fajtákat ismer, hogyan jelölik és milyen fő részekből állnak! Beszéljen a gépkiválasztás szempontjairól! Feleletében példákon keresztül szemléltesse a fröccsöntőgépek felhasználásának és alkalmazásának további lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- gépkiválasztás szempontjai, kialakítások, elrendezések
- működtetési elvek (hidraulikus, elektromos, hibrid)
- dugattyús, csigás
- szerszámzáróegység kialakítások, működésük
- fröccsöntőgép részei
  - váz (öntöttvas, hegesztett)
  - fröccsegység (részei), (dugattyús, csigás)
  - hűtés, fűtés
  - álló-, mozgórészek
  - biztonsági szerelvények
  - elektromos berendezések
  - vezérlés (számítógép)
  - hidraulikus berendezések
  - szerszámtartók
  - vezetőszozlopok

- 8. PET palackot szeretne gyártani. Ismertesse gyártásához szükséges anyagválasztás szempontjait! Válasszon gépet és vázlatosan rajzolja le a szerszámot, indokolja döntését! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- Poli(etilén-tereftalát) (PET)
- élelmiszer tisztaságú anyag
- automata flakonfúvó

**9. Ismertesse a hőre keményedő műanyagalkatrészek előállításának technológiáit!
Alkalmazási területükön keresztül röviden ismertesse az eljárások lényegét!
Beszéljen a hőre keményedő anyagok előnyös és hátrányos tulajdonságairól!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- reaktív fröccsöntés (RIM)
- kézi laminálás (kompozit, hajó, járműipar)
- pultrúzió (gerendák, tartószerkezetek, lapátnyél)
- tekerceselés (tartályok, csövek)
- sajtolás (autóipar, ajtókárpit)
- szórás (nagy méretű hajótestek, lemezszerű alkatrészek)
- injektálás (repülőgép alkatrészek, nagy teljesítményű gépalkatrészek)
- bizonyos esetekben nem, vagy csak nehezen automatizálható néhány technológiánál kevésbé termelékeny, kis szériás, vagy nagy teherbírású termék gyártása, ...

- 10. Mutassa be a hőformázható alapanyagokat! Beszéljen a hőformázható anyagokról! Ismertesse az anyaggal szembeni követelményeket! Beszéljen a hőformázás előnyeiről!**
- Feleletét hőformázott termékek példáin keresztül mutassa be! Sorolja fel és néhány mondatban mutassa be a különféle hőformázó eljárásokat!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- ABS, PE, PET, PMMA(plexi),PP,PS, PVC

**11. Mutassa be a hőformázó eljárásokat!. Ismertesse a technológiák általános lépéseit!
Példákon keresztül szemléltesse a hőformázott termékek széles alkalmazási területeit,
jellemző anyagait!**

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- hajlítás, mélyhúzás
- vákuumformázás, prés légformázás, vegyes eljárás
- üveges eljárás, palackfújás
- előkészítő műveletek
- melegítés,
- alakadás,
- alakrögzítés
- késztermék eltávolítása
- utóműveletek

12. Beszéljen a műanyag-feldolgozó gépek, berendezések biztonságtechnikai előírásairól!

Példákon keresztül beszéljen a műanyag termékek gyártásánál alkalmazható automatizálás, robotizálás lehetőségeiről, előnyeiről, hátrányairól!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- mozgó alkatrészek
- nagy erővel záródó szerszámok
- meleg hengerek, - munkadarabok
- elektromos berendezések
- hűtőanyagok, kenőanyagok
- Anyagtovábbítás
  - munkadarab szállítás (terjedelmes, nehéz) termelékenyebb, mellékidő csökkenés, ...
- Robotizálás
  - folyamatos minőség-ellenőrzés, (alak, ...)
  - nagyobb termelékenység, rövidebb ciklusidő
  - egyenletesebb gyártási minőség
  - minimális balesetveszély, ...

13. Beszéljen az alapanyag és az elkészült termék tárolásával szemben támasztott követelményekről! Feleletében térjen ki a különleges felhasználási területre készült termékeknek és alapanyagainak tárolásával szembeni követelményekre! Példákat is említsen! Ismertesse a műanyagok minőség ellenőrzésének módjait!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapanyag tárolás száraz helyen
- por, olaj, stb.
- raktárkialakítás, anyagmozgatás
- élelmiszer tárolására szolgáló termékek alapanyagainak tárolása
- munkadarabok tárolása
  - könnyű darabok
  - alakos darabok
  - élelmiszer tárolására szolgáló termékek
  - orvosi célokra készült termékek
  - nagy pontosságú termékek
  - magas minőségű termékek
  - vetemedés
  - nedvesedés
  - öregedés

14. Mutassa be a reológiai ismeretek szerepét a műanyagfeldolgozási a technológiákban! Értelmezze a reológiai görbéket!

A tételhez használható segédeszköz: Reológiai görbe

Kulcsszavak, fogalmak:

- Testek (és folyadékok) külső erő hatására bekövetkező deformációját mozgását írja le
- irreverzibilis (folyás)
- reverzibilis (elasztikus)
- ideálisan rugalmas deformáció mértéke arányos az azt kiváltó erőhatással (képlet)
- ideálisan viszkózus (Newtoni) testek (képlet)
- ideálisan képlékeny (Bingham) testek (képlet)
- reológiai alaptípusok (nem Newtoni testek) a viszkozitás függ a nyírófeszültségtől
- Termékminősítési eljárás az alapanyaggyártásban.
- segítségével előállítható a termék és a gyártás szempontjából legideálisabb alapanyag
- minőségi problémák esetén meghatározható, hogy megfelelő volt-e az alapanyag minősége
- Mérési technikák (szedimentáció, Brown mozgás)
  - ultracentrifugálás
  - fényszórás
- Folyási képességvizsgálat végrehajtás, az eredmények kiértékelése
- Plasztóelasztikus képességvizsgálat végrehajtása, az eredmények kiértékelése
- Diagramok értékelése
- Reológia és technológia kapcsolata
- Polimerek öregedése
- Plasztikus-elasztikus fázisállapotok
- Reológiai görbék felvétele, értelmezése

15. Melyek a műanyagok hegeszthetőségének feltételei? Csoportosítsa a hegesztési eljárásokat hőbevitel alapján! Ismertesse a polimerek hegesztési módszereit!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- Megfelelő hőmérséklet biztosítása
- Megfelelő idő biztosítása
- Hegesztési eljárások
  - Hegesztési eljárások csoportosítása hőbevitel alapján
  - Hővezetés elvén működő hegesztési eljárások
  - Hőimpulzusos hegesztés, alkalmazási területe és főbb paraméterei
  - Hőátadással működő hegesztési eljárások
  - Fűtőelemes tompahegesztés, alkalmazási területe és főbb paraméterei
  - Fűtőékes hegesztés, alkalmazási területe és főbb paraméterei
  - Felületen gerjesztett hővel történő hegesztési eljárás
  - Az anyagban gerjesztett hővel történő hegesztési eljárás
  - Sugárzás elvén működő hegesztési eljárás
- A polimerek hegesztési módszerei
  - Tokos hegesztés
  - Ultrahangos hegesztés
  - Nagyfrekvenciás hegesztés
  - Dörzshegesztés
  - Lézeres hegesztés

16. Önnek ablakkeretprofilt kell extrudálnia. Válassza ki a megfelelő anyagot. Fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságok bemutatásával indokolja döntését! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit. Ismertesse az extrudálás folyamatát!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- folyamatos szálprézelés műanyagból formát adó szerszámon keresztül
- folyamatos hűtés míg a kalibrált alakot eléri
- anyag pl.: PVC
- hőre lágyuló
- vinil-klorid szerves vegyület az etilén klórtartalmú származéka ($H_2C=CHCl$)
- fény, vagy hevítés hatására polimerizálódik
- PVC-ből készülnek fóliák, csövek, padlóburkolatok és számos használati tárgy
- jó vegyszerálló
- hő és fény hatására lassan bomlik

17. Önnek PP dobozokat kell készíttetnie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a fröccsöntés folyamatát, valamint a fröccsöntőgép fő részeit! A tételhez használható segédeszköz: A vizsgaszervező által biztosított, a tételhez kapcsolódó fröccsöntőgép (ábra).

Kulcsszavak, fogalmak:

- addíciós polimer
- ellenálló a legtöbb kémiai vegyszerrel szemben, lúgokkal, savakkal szemben
- kemény, rugalmas
- hátrány: gyártás során degradálódik
- magas hő hatására (fröccsöntésnél) oxidálódik (védekezés: antioxidánsal)
- gép részei
  - váz (öntöttvas, hegesztett)
  - fröccsegység (részei), (dugattyús, csigás)
  - hűtés, fűtés
  - álló-, mozgórészek
  - biztonsági szerelvények
  - elektromos berendezések
  - vezérlés (számítógép)
  - hidraulikus berendezések
  - szerszámtartók
  - vezetőoszlopok

18. Önnek ABS lemezeket kell készíttetnie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a kalanderezést!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- Hosszúpolibutadién láncokból állnak rövidebb polimerizált akrilnitril-sztirol kopolimer keresztkötésekkel.
- -40°C -100°C kedvező tulajdonságú
- erős, szilárd, szívós
- csövek, autóalkatrészek
- Egymással szemben forgó precíziós fűtött hengerek között akár 4 m széles, 30...800 μm vastagságú fóliát vagy lemezt, vagy (textil) hordozóra polimer bevonatot készítünk, nagy sebességgel (akár 100 m/perc).
- Alapanyaga jellemzően amorf hőre lágyuló (PVC, PS, ABS) polimer
- hengerek elrendezése: „I”, „Z”, „L”, „F”

19. Önnek PE tartályt kell készíttetnie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a rotációs öntést!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- A polietilén az etilén polimerizációjaként jön létre.
- nagy-(italos palack), közepes-(zsugorfólia), kis sűrűségű (zacskó) polietilén
- egyedi rotációs öntési technológiánk kiválóan alkalmas műanyag üreges testek kisebb és közepes sorozatszámú szériagyártására
- nagy kiterjedésű és súlyú, gazdag formavilágú termékek egybeöntve előállíthatóak, ami a tartósság egyik fontos előfeltétele.
- a termékek ellenállnak az időjárás viszontagságainak – fagynak, napsugárzásból származó UV sugaraknak.
- feszültségmentes, egyenletes falvastagság
- olcsó szerszám, olcsó gép

20. Önnek PMMA domború ablak"üveget" kell készíttetnie. Mutassa be az anyagot fizikai, kémiai, előnyös és hátrányos tulajdonságainak segítségével! Feleletében példákon keresztül szemléltesse az anyag feldolgozásának és alkalmazásának további lehetőségeit! Ismertesse a vákuumformázást!

A tételhez használható segédeszköz:

Kulcsszavak, fogalmak:

- plexi
- hőre lágyuló műanyag.
- amorf, üvegszerű, víztiszta polimer.
- ütésállósága a polimerációs fok növekedésével javul.
- melegen jól alakítható.
- híg savaknak, lúgoknak, zsíroknak, olajoknak ellenáll
- alkoholban és szénhidrogénekben nem, de aromás oldószerekben oldódik.
- kiemelkedően jó optikai tulajdonságai vannak. Fényáteresztőképessége 99%,. Az UV sugarakat is átereszt!
- A vákuumformázás két eljárása:
  - negatív eljárás: A műanyag lemezt a tárgy negatív formájába húzzuk.
  - pozitív eljárás: A meglágyult műanyag lemezbe a tárgy pozitív formáját benyomjuk.

